

„ÚS SITTE“

GALAMA'S en GALEMA'S DOOR DE EEUWEN HEEN

**Brede Tafels op
8 april en 30 september.
Nan Galema,
onze nieuwe voorzitter.
Pastoor Jan(Johannes) Galama.
Pater Titus Brandsma.
Herinnering aan Gerardus
Nicolaas Rients Galema.
Familie kroniek: Pake Ysbrand
Klazes Galama.**

26ste Jaargang december 2017

Van het bestuur

Even voorstellen de nieuwe voorzitter van de Stichting!

Op een avond in het voorjaar van 2015 werd ik gebeld door de toenmalige voorzitter Nelly Galama van de “Stichting Galama's en Galema's, door de eeuwen heen”. Zij had mijn bijdrage voor de familiekrant (najaar 2014) gelezen over de “Familiereunie van de nakomelingen van Nanne Galema en Ottje Teerenstra” en nodigde mij uit voor de Brede Tafel in Easterein. Na enig aarzelen heb ik destijds gehoor gegeven aan dit verzoek en ben op die bewuste zaterdag afgereisd naar het voor mij hoge, maar wel bekende noorden des lands.

Daar maakte ik kennis met een kleine groep, veelal leeftijds-genoten die de Stichting reeds vele, vele jaren een goed hart toedroegen, maar ook bezorgd waren over de toekomst van diezelfde Stichting. Het enthousiasme van de daar aanwezige donateurs werkte aanstekelijk en het resultaat is dat ik sinds april van dit jaar de nieuwe voorzitter van de Stichting ben.

Ik ben geboren op 12 april 1952 in het Noord-Limburgse Blerick, een stadsdeel van Venlo: ut stedje van lol en plezier! Mijn ouders: de uit Friesland afkomstige Jan Galema (i5050, zie ook de familiekrant van november 2008 “In de oorlogsvoetsporen van mijn vader”) en de Limburgse bakkersdochter Mia Duckers. Ik ben vernoemd naar mijn pake Nanne (i5038), mijn roepnaam is Nan: een geboren en getogen Limburger, die het Frysk niet spreekt, maar wel enigszins verstaat c.q. kan volgen.

Van 1974 tot aan mijn pensionering op 1 september 2017 ben ik werkzaam geweest in het onderwijs. Eerst als leraar/onderwijzer in het basisonderwijs in Tegelen, onder de rook van Venlo en vanaf 1989 als directeur van een kleine dorpsschool in Elsloo-Meers (in Zuid-Limburg), meerscholendirecteur in Stein en tenslotte vanaf 2014 directeur van Integraal Kind Centrum de Triviant in Stein, een voorziening – kinderopvang, peuterspeelzaal, buitenschoolse opvang en basisonderwijs – voor kinderen van 0 t/m 12 jaar. Gehuisvest in een prachtig nieuw gebouw, dat in augustus 2015 voor het eerst de deuren opende.

Samen met mijn echtgenote Tiny, waarmee ik al 42 jaar gehuwd ben, woon ik sinds 2004 in Stein, een plaats ongeveer 12 km. boven Maastricht. Wij hebben twee kinderen, een dochter en een zoon, die reeds geruime tijd geleden – met hun partners – zijn uitgevlogen naar elders in de provincie Limburg. In de gemeente Stein ben ik ongeveer 20 jaar voorzitter geweest van de grootste politieke bestuurspartij DOS (Democratisch Onafhankelijken Stein).

Nadat ik onlangs gestopt ben met werken in het onderwijs hoop ik meer tijd te krijgen voor mijn hobby's, het uitvoeren van interim trajecten en projecten, en uiteraard de Stichting Galama's en Galema's. Mijn echtgenote en ik wandelen graag (ik start vrijwel elke dag met een wandeling van 10 km) en houden van reizen: genieten van de natuur in de Alpen, Toscane, Kroatië, Noorwegen, Ierland enz, maar ook de cultuur van die landen alsmede het bezoeken van musea heeft onze interesse. Van het Prado in Madrid tot het National Museum of Art in Dublin en van het Guggenheim in New York tot het Latvian Museum of Art in Riga.

Daarnaast ben ik een fervent lezer en klussen in en om het huis trekt mij ook wel aan.

Aan het einde van de tachtiger jaren van de vorige eeuw duidde mijn vader erop dat er onderzoek werd gedaan naar onze roots, de Galama's en Galema's; hem werd vriendelijk verzocht om zoveel mogelijk gegevens te verstrekken van zijn gezin. Dit trok meteen mijn aandacht, want destijds was ik geïnteres-

seerd in mijn voorouders en de verhalen hierover. De uitgave van het blauwe Familieboek van de Gala/Galema's was dan ook het prachtige resultaat van de schrijver Gerard Galema uit Beldum, met onderzoeker Maikel Galama uit Workum, redacteur Annemieke Galema uit Winsum (Gr) en van enkele donateurs van het eerste uur. Een mooi naslagwerk met een schat aan informatie!

Zoals ik reeds eerder memoreerde is er nu nog een kleine, vaste kerngroep die de Stichting door een moeilijke tijd heeft geloodst en die twee keer per jaar bijeenkomt voor een Brede Tafel in Easterein. Tijdens deze bijeenkomst is er volop ruimte voor discussie en uitwisseling van wetenswaardigheden over de genealogie. Ook de stamboom (raadpleeg hiervoor eens de website www.galamas.nl), de familiekrant Us Sitte, het verkrijgen van en in beheer houden van bezittingen van de Stichting en het organiseren van donateursdagen passeren de revue tijdens die middag.

Nu Nelly en Haye het bestuur hebben verlaten, vormen Gerard, Jan, Famke (nieuwe penningmeester) en ondergetekende het nieuwe bestuur. Ook anderen (zie het verslag van de Brede Tafel van 8 april 2017) hebben aangeboden om hun steentje bij te dragen aan het voortbestaan van de Stichting. Dus: “ut kûmp good”, zeggen we dan in Limburg.

Samen met de overige bestuursleden hoop ik u te kunnen en mogen ontmoeten op een van de halfjaarlijkse bijeenkomsten van de Brede Tafel in Easterein en/of op de donateursdag in 2018!

Tot ziens! “Nan Galema. Voorzitter” n.galema@kpnplanet.nl

Colofon

Bestuur Stichting „Galama's en Galema's door de eeuwen heen“

Nan Galema Voorzitter. n.galema@kpnplanet.nl

Jan Galema Festiviteiten. jwgalama@gmail.com

Gerard Galema Secretaris, Website. Digitale stamboom, galem024@kpnmail.nl

Famke Galema Penningmeester, famkegalema@gmail.com

Jaarlijkse contributie per automatische incasso.

Krant-donateurs € 10,- en Web-donateurs € 5,-

Inning op de 3e dinsdag in maart van het kalenderjaar.

Incassant ID: NL49ZZZ410043680000

IBAN: NL46RABO0308766814 BIC: RABONL2U

WEBSITE; www.galamas.nl

Redactie. Albert Jan Nossent Vijzelpad 7 8051KL Hattem Tel. 0384442960

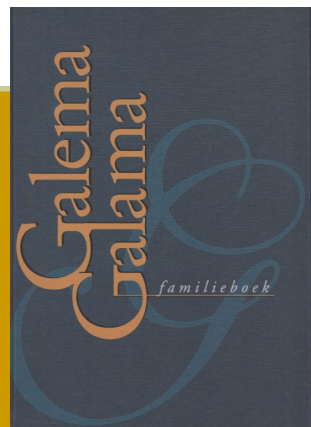
Mailadres; a.j.nossent@kpnplanet.nl

ISSN 2468-7839

Ons familieboek is voor alle donateurs te verkrijgen bij de secretaris voor

€ 10,-- + portokosten

„Brede Tafel“ 1

Gerard Galama

Zaterdag 8 april 2017 bleek dat veel donateurs de Stichting “Galama’s en Galema’s door de eeuwen heen” een goed hart toedragen. De dringende oproep van begin 2017 over de bestuurscrisis leverde een goede respons. Er waren bij de Brede Tafel bij “Noflik” in Easterein 19 mensen aanwezig. Dat waren: Albert Jan Nossent (Hattem, i123), Anno Galama (Deventer, i3704), Anno Galama (Sexbierum, i3733), Famke Galema (Lisse, i5024), Frans Boersma (Drachten, i539), Gerard Galema (Utrecht, i611), Gerardus Galema (Tuk, i594), Haye Galama (Breukelen, i3737), Ivo Galama (Den Bosch, i3358), Jan Galama (Burgwerd, i3700), Jan Galama en Margriet Steenwinkel (Waalre, i3307 en i3308), Jan Rein Galama (Reduzum, i2712), Maikel Galama (Workum, i3642), Nan Galema (Stein, i5059), Theo Galama (Tjerkwerd, i5117), Tineke Galama (Sneek, i3635), Tom Mulder (i2757) en Vronie Dijkstra (i5861). Er hadden zich ook nog 11 personen afgemeld.

Het belangrijkste gespreksonderwerp was de toekomst van de Stichting en de samenstelling van het stichtingsbestuur. De meeste aanwezigen bleken bereid de stichting en haar bestuur op de een of andere manier te willen ondersteunen; een paar mensen waren gekomen om het stichtingsbestuur een hart onder de riem te steken.

De Brede Tafel resulteerde in ieder geval tot een nieuwe bestuurssamenstelling. Die ziet nu als volgt uit:

- Nan Galema (Stein, i5059), voorzitter,
- Gerard Galema (Utrecht, i611), secretaris en webbeheer,
- Famke Galema (Lisse, i5024), penningmeester,
- Jan Galama (Burgwerd, i3700), bestuurslid en activiteitencoördinator,

Albert Jan Nossent (Hattem, i123) is bij de bestuursvergaderingen aanwezig als redacteur van de familiekrant.

Ivo Galama (Den Bosch, i3358) was bereid Gerard te willen ondersteunen in het webbeheer en een actieve bijdrage te willen leveren aan de digitale stamboom. Tineke Galama (Sneek, i3635) beheert inmiddels de Facebook-groep van de Galama/Galema’s. Frans Boersma (Drachten, i539) levert een actieve bijdrage aan de digitale stamboom.

Met veel dankwoorden en met het overhandigen van een gepast geschenk werd afscheid genomen van Haye Galama (Breukelen, i3737) als secretaris/penningmeester/webbeheerder. Deze functies had hij sinds 2009 vervuld; sinds 2015 was hij ook nog voorzitter.

Toen het nieuwe bestuur geïnstalleerd was, werd er nog van gedachten gewisseld over de familiekrant en het organiseren van donateursdagen en/of een reünie. Albert Jan vertelde dat hij soms moeite heeft om de krant voldoende te vullen. Hij kreeg uit handen van Ivo een boekje dat zijn vader had samengesteld en waaruit geput kan worden voor verhalen voor de familiekrant. Verder werd de suggestie gedaan om te werken met vaste rubrieken; Frans is alvast begonnen met het interviewen van iedereen die Gerardus Galema (de kleinzonen van Gerardus Klazes Galema) heet.

Ook voor het organiseren van donateursdagen werden de nodige suggesties gedaan. Er zal in ieder geval geprobeerd worden om in de eerste helft van 2018 een donateurdag te organiseren. Jan zal hier zijn schouders onder zetten.

Ook werd nog kort aandacht besteed aan het besprokene in de bestuursvergadering voorafgaande aan de Brede Tafel, zoals de financiële verantwoording over 2016. Er werd tevens gesproken over het onderbrengen van de bezittingen van de stichting (geboortelepel, doopjurk, boekencollectie). Er wordt gestreefd naar een vaste plek waar ze zichtbaar zijn voor publiek. Jan en Frans zullen zich hiervoor inspannen.

Tenslotte gaf Gerard een uitgebreide uitleg over de mogelijkheden van de digitale stamboom. Na afloop daarvan werd erop aangedrongen mutaties door te geven aan Gerard of Ivo.

„Brede Tafel“ 2

Gerard Galama

Brede Tafel 30 september 2017

Op zaterdag 30 september 2017 was er weer een Brede Tafel bij Noflik in Easterein. Het bestuur mocht zich verheugen in een mooie opkomst. Aanwezig waren: Jan Galama (Burgwerd, i3700), Gradus Galema (Tuk, i594), Nan Galema (Stein, i5059), Tineke Galama (Sneek, i3635), Maikel Galama (Workum, i3642), Ida Jorna-Galema (Leeuwarden, i505), Haye Galama (Breukelen, i3737), Albert Jan Nossent (Hattem, i123), Frans Boersma (Drachten, i539), Gerard Galema (Utrecht, i611), Famke Galema (Lisse, i5024), Ivo Galama (Den Bosch, 3358), Jan S. Zeinstra (Leeuwarden, i3718), Vrony Dijkstra (i5861) en Jan Rein Galama (Reduzum, i2712). Zestien donateurs hadden zich afgemeld.

De bijeenkomst werd afgetrapt met een verslag van wat er in de bestuursvergadering, die vooraf ging aan de Brede Tafel, behandeld was. Daarbij waren ook een aantal onderwerpen die aan de Brede Tafel werden voorgelegd: de ontwikkelingen rond de boekencollectie van de Stichting en de voorbereiding van een donateursdag in 2018. Verder werd er aandacht geschonken aan de digitale stamboom en aan pastoor Jan Galama van 's-Heerenberg.

Over de boekencollectie werd meegedeeld dat de Stichting Bolsward Historie deze graag in bruikleen wil nemen. Deze Stichting heeft reeds een geboortelepel in bruikleen. Op termijn komt dit allemaal in het archief- en documentatiecentrum van het nieuwe stadhuis van Bolsward terecht en is dan toegankelijk voor het publiek. Voor het bruikleen wordt een overeenkomst afgesloten.

De deelnemers aan de Brede Tafel werden opgeroepen de gegevens van hun eigen familie in de digitale stamboom te controleren en waar nodig te corrigeren en aan te vullen. Een voorstel om officiële geboorte-, trouw- en overlijdensakten in de stamboom op te nemen werd niet overgenomen, omdat dit materiaal op allerlei wijzen al beschikbaar is (zoals op AlleFriezen.nl). Jan S. Zeinstra meldde dat hij een grote hoeveelheid bidprentjes had. Deze zullen achtereenvolgens door Frans Boersma en Maikel Galama worden uitgezocht; het restant gaat naar “Stichting Bolsward Historie”.

De Brede Tafel gaf diverse suggesties voor het invullen van een donateursdag in 2018. Het voorstel van het bestuur om dit in september in Bolsward te doen viel in goede aarde. Dat gold ook voor de suggestie om in het programma een stadswandeling, rondleiding en een fiets- of boottocht op te nemen. Op voorstel van de Brede Tafel zal daarbij een koppeling met “Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018” worden gemaakt. Een kleine werkgroep zal beginnen met de voorbereiding van deze donateursdag. Zodra een datum is vastgesteld zal dit via diverse kanalen bekend worden gemaakt.

Ida Jorna-Galema vestigde de aandacht op de grote belangstelling en waardering die er nog steeds bestaat voor pastoor Jan Galama, die in de Tweede Wereldoorlog in de buurt van Dachau is vermoord. Een aantal aanwezigen aan de Brede Tafel was ook aanwezig geweest bij de herdenking en ingebruikneming van een nieuwe kapel in s-Heerenberg op 2 juli j.l.

**De volgende Brede Tafel is op 14 april 2018,
wederom bij Noflik te Easterein.**

Even voorstellen de nieuwe secretaris van de Stichting! **GERARD GALEMA**

Doordat ik Haye Galama had gemeld dat ik wel hand- en spandiensten wilde verrichten bij het vervolmaken van de digitale stamboom op de website van de Gala-/Galema's, ben ik in het bestuur van de de Stichting gerold. Dat resulteerde in de oprichting van een klein werkgroepje dat zich hiermee ging bezighouden. Nadat Nelly afscheid nam als voorzitter van de stichting, ben ik Haye, die toen moest fungeren als voorzitter/secretaris/penningmeester, gaan assisteren bij het voorbereiden van de vergaderingen van het bestuur van de stichting en van de bijeenkomsten van de Brede Tafel. Toen Haye aangaf met de activiteiten voor de stichting te willen stoppen, heb ik desgevraagd aangegeven dat ik de taak van secretaris wel wilde overnemen, zeker toen zich uit het donateursbestand een nieuwe voorzitter en penningmeester aandienen. Sinds april van dit jaar ben ik de nieuwe secretaris van de Stichting.

Ik zag het levenslicht op 22 november 1953 in Coevorden en groeide op in Veenoord; een klein dorp in het zuidoosten van Drenthe. Mijn ouders zijn afkomstig uit Friesland en heten Gerard Galema (i344) en Siepie Hoekstra (i345). Ik ben vernoemd naar mijn pake Gerardus (i) en mijn roepnaam is Gerard. Ik ben een geboren en getogen Drent, die het Frysk niet goed spreekt, maar wel verstaat. Inmiddels woon ik al weer bijna 30 jaar in Utrecht.

Van 1978 tot aan mijn pensionering in 2013 ben ik werkzaam geweest bij Divosa, een vereniging van leidinggevenden bij gemeentelijke diensten voor sociale zaken en werkgelegenheid. Daar heb ik wel alle werkzaamheden verricht die zich op het secretariaat van een landelijke beroepsvereniging kunnen voordoen. De laatste functie die ik daar vervulde was die van documentalist/archiefverzorger en secretaris/notulist van hoofd- en dagelijks bestuur van de vereniging.

Ik ben niet gehuwd of gehuwd geweest. Mijn belangrijkste hobby's zijn (vlieg)vissen, lezen, wandelen en wijnproeven. Mijn favoriete vakantiebestemmingen zijn Ierland en Scandinavië, maar ik kan ook genieten van de mooie steden die Nederland en Europa hebben.

Mijn interesse in de familie van de Galama's en Galema's werd gewekt bij een reünie van de kinderen en kleinkinderen van Gerardus en Ytsje Galema in 1985; daar presenteerde neef Gerard (i553) een genealogie van onze voorouders. Sinds die tijd ben ik het nieuws over de familie blijven volgen.

ONS BESTUUR

Nan,
Gerard,
Jan,
Famke.

Herdenkingssteen op de muur bij de Titus Brandsma Gedachteniskerk

Tijdens de herdenking van de 75ste sterfdag van Pater Titus Brandsma op 26 juli 2017 is er op de muur bij de Titus Brandsma Gedachteniskerk in de Stijn Buysstraat 11 in Nijmegen namens Friezen en Friezinnen een herdenkingssteen met een Friese tekst onthuld door Mebius Brandsma, die van oorsprong uit Blauwhuis komt en momenteel in Waalre woont.

Mebius was lid van een kleine werkgroep, die verder bestond uit Greet Hettinga uit Amsterdam, Lia van Aalsum uit Lent, Jetske Kok-Zeinstra uit Hazerswoude en Godfried van Agthoven uit Burgwerd. Het was een initiatief van Greet om een steen met een Friese tekst te plaatsen. In samenwerking met de Paters Karmelieten is de vredestekst gekozen, die Pater Titus zelf in 1931 heeft uitgesproken bij de lezing 'Vrede en vredelievendheid' in de Bergkerk in Deventer.

Aan verschillende Friezen en Friezinnen, onder wie ook velen uit de familie Galama/Galema, was gevraagd om een bijdrage voor de herdenkingssteen, waaraan heel royaal is voldaan. Bij de onthulling van deze herdenkingssteen sprak Mebius een kort woord over de betekenis van Pater Titus voor met name Fryslân, zijn taal, geloof en cultuur:

Geachte aanwezigen, beste vrienden van Pater Titus,

75 jaar geleden kwam pater Titus Brandsma om in het concentratiekamp in Dachau. Zoveel is reeds over hem gezegd en geschreven, ook vandaag nog, wie hij is geweest en wat hij voor mensen en samenleving heeft gedaan en betekend, gedreven door zijn pastorale bewogenheid voor de ander. Rusteloos, altijd op weg..... Karmeliet, priester, martelaar voor vrijheid, vrede en menswaardigheid. Onverzettelijk en onbuigzaam, “fan bûgjen frjemd” zingt een Fries lied. Hij stond voor zijn zaak, voor zijn principes, was een onverschrokken gelovige in zijn Heer tot de uiterste consequentie.

Als Anno Sjoerd Brandsma werd hij geboren op Oegekleaster, vlak bij Bolsward. Zijn hele leven voelde hij zich verbonden met het weidse land daar en zijn mensen, met hun taal, die hij in woord en geschrift beheerste en hun cultuur en geschiedenis. Graag getuigde hij dan ook van een daadkrachtige bewustwording van deze Friese en gelovige cultuur en identiteit en was daar zelf ook actief mee bezig. Op bedevaart naar Dokkum preekte hij in het Fries. Ook gaf hij mede vorm aan het Zondagsmissaal in het Fries. In 1917 richtte hij met anderen het Rooms Frysk Boun op. Pater Titus was ook nauw betrokken bij de oprichting in 1937 van de Friese Kerkhistorische Vereniging Frysia Catholica. Er verscheen een stortvloed aan artikelen van zijn hand over het katholieke leven van vóór de reformatie. Ook was hij lid van het wetenschappelijk onderzoeksinstituut de Fryske Akademy, de Friese vereniging voor natuurbescherming It Fryske Gea en de Provinciale Onderwijsraad, die ijverde voor een Friese leerstoel.....en nog veel meer.

Daarom willen wij vandaag - op deze dag van herdenking - als Friezen en Friezinnen, als freonen van pater Titus en als familie, die zich op een bijzondere manier met hem verbonden voelen - ook de nadruk leggen op zijn speciale relatie met Fryslân en met zijn taal en cultuur, door hier in Nijmegen een steen te plaatsen met een woord van hemzelf, uitgesproken in het Frysk, zijn moedertaal,

De stim fan de fredestichter giet ferlern

altiten wer

klinkt opnij it boadskip fan frede.

De stem van de vredestitcher gaat verloren

altijt weer

klinkt opnieuw de boodschap van vrede.

Titus Brandsma

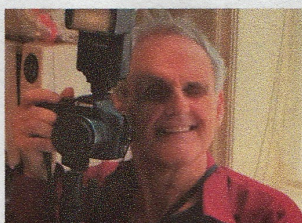
Mebius Brandsma

Nijmegen 26.07.2017

TITUS-HERDENKINGEN

De 75ste sterfdag van Titus Brandsma werd in Nijmegen feestelijk herdacht door 250 Titusbewonderaars in aanwezigheid van bisschop Gerard de Korte van Den Bosch en de generale overste van de Karmelieten pater Fernando Millán Romeral. Henk Peters uit Oss schreef een impressie en Frans Perrott maakte de foto's.

Dagvoorzitter Marika Meijer op het Titushof tijdens de plaatsing van de vredestegeles

Nijmegen

Het prachtige Titus Brandsma Gedachteniskerk aan het Keizer Karelplein was de grote inspiratieplek voor deze herdenking.

Natuurlijk werd gememoreerd wat Titus in zijn leven tot stand en in beweging heeft gebracht. Hoe hij stond voor zijn overtuiging en wat hem bezielde. Prof. Dr. Daniel Wigboldus, rector magnificus van de Nijmeegse universiteit bracht een anekdotisch verhaal over zijn voorganger als een docent waar de studenten niet altijd bij aan de lippen hingen, maar waar ze van hem hielden omdat hij dat van hen deed. En Fernando Millán Romeral herhaalde nog eens hoe er wereldwijd scholen, bibliotheken, radiostations, vormingscentra en kerken naar hem genoemd zijn en dat hij mensen kennelijk blijft inspireren om waar een kleine mens groot in kan zijn.

In haar herdenkingsrede toetste de Osse burgemeester mevrouw Drs. Wobine Buijs-Glaudemans de situatie van vandaag aan de keuzes die Titus maakte in de jaren voor de oorlog, toen het ook crisis was. "Net als in de jaren dertig, lijkt ook

deze tijd wereldwijd chaotisch. De prikkels via sociale media, sensatiemediæ, factfree politics en ongecontroleerde emotionele uitbarstingen lijken af en toe de overhand te krijgen. De massa is dan een veilige schuilplaats. Het vergt moed om te staan voor je waarden... De komst van duizenden vluchtelingen naar Europa, naar Nederland en ook naar Oss vormde een dankbare voedingsbodem voor alle menselijke karakters. Mensen zijn zelden helden die zich te weer stellen tegen die glijdende schaal van ontmenselijking. Titus durfde zijn nek uit te steken en in navolging van hem ook de mensen van de Titus Brandsmaparochie in Oss toen nationaal socialistische warhoofden uit het hele land de komst van vluchtelingen in Heesch en Oss onmogelijk probeerden te maken door mensen tegen mensen op te hitsen en bang te maken voor elkaar. Maar toen een paar Titusaanhangers dat niet meer pikten en massaal verweer op de been hielpen ontstond er weer ruimte voor helpende handen en gastvrijheid en dropen de zwarthemden af om zich niet meer te vertonen. Titus is na 75 jaar kennelijk nog aan het werk."

De burgemeester van Oss, mevr. drs. Wobine Buijs-Glaudemans

Achter de Karmel 2017/4

V.l.n.r. Kees Waaijman, Joan Hemels, Mgr. de Korte, Marieke Peters-Hendriks en Anne-Marie Bos

Met een daverend applaus werd haar inspirerende toespraak bepaald. Vervolgens zette Prof. Dr. Inigo Bocken, hoogleraar en directeur van het Titus Brandsma Instituut die manier van herdenken nog eens op een bescheiden wijze overtuigend knap in een wetenschappelijk kader.

Na de lunch kwamen in een forumdiscussie tussen vertegen-

woordigers van kerk, media, onderwijs en vorming, vindplaatsen van vertrouwen in geloof, hoop en liefde aan het licht. Exceptionele bijdragen - hoe klein ook - in tegendraadsheid tegen de waan van tijd en dag in.

Met een stemmige warme eucharistieviering waarin bisschop de Korte in concelebratie voor ging werd een prachtige inspirerende dag afgesloten.

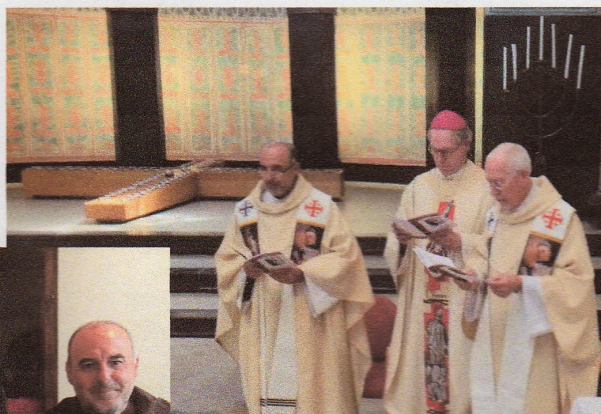

Foto links v.l.n.r.: Jan Brouns, Mgr. de Korte en Fernando Millán Romeral

De herdenkingssteen die geplaatst is op de Vredesmuur van het Titushof, geschonken door het Titus Brandsma Memorial

**Wie vastzit in het verleden
vindt nooit de echte vrede.**

• Jan van het Kruis

De koffer van Titus, die hij gebruikte met zijn rondreizen is na zijn dood vanuit Dachau naar Nijmegen opgestuurd.

Mebius Brandsma (rechts) plaatst namens de Friezen en Friezinnen een herdenkingssteen op de Vredesmuur van het Titushof.

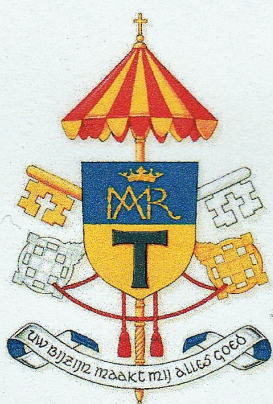
"De stem van de vredestichter gaat verloren, altijd weer klinkt opnieuw de boodschap van vrede"

Titus Brandsma

In Nijmegen was mevr. Greet Hettinga aanwezig. Zij toont hierbij een foto waarbij Titus Brandsma links op de foto staat. Deze foto is genomen in 1941 b.g.v. het 40-jarig huwelijk van haar grootouders Gátske Brandsma en Michiel de Boer. Het meisje in het witte jurkje is Greet. Titus was haar oud-heeroom.

Op 28 mei van dit jaar heeft paus Franciscus de Franciscuskerk te Bolsward verheven tot basilica Minor. In het wapen van de basiliek staan de woorden van Titus: 'uw bijzijn maakt mij alles goed'.

14

Titus Brandsma-mis in het Fries zong. In zijn overweging sprak bis-

Bolsward

In Bolsward organiseerden de besturen van de Stichting Titus Brandsma Museum en van de Zalige Titus Brandsmaparochie een herdenking op donderdag 27 juli. De avond begon met een Eucharistieviering in de St. Franciscusbasiliek, waarin het koor Cantus Deo de

schop van den Hout over de gedrevenheid van Titus. Hij bleef geloven en vertrouwen in het goede van de mensen.

Na de Eucharistieviering verzorgde Hein Blommestijn o.carm. een inleiding met als titel: "Titus Brandsma en Maria, inspiratie voor vandaag."

Voor Titus was de weg naar God die liefde is, een gaan langs de weg van Maria. De rode draad in zijn inleiding was een overweging, die Titus Brandsma in 1936 in Tongerloo heeft gehouden.

Hein's boeiende inleiding ontlokte een warm applaus van de aanwezigen.

Achter de Karmel 2017/4

Il Priore Generale
invita la S.V.
alla solenne celebrazione eucaristica,
presieduta da
S. E. Mons. Antonius L.M. Hurkmans
Vescovo emerito di 's-Hertogenbosch

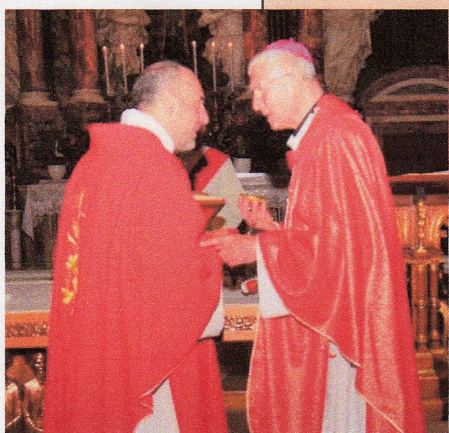

in occasione del settantacinquesimo anniversario
della nascita al Cielo del beato

TITO BRANDSMA,
presbitero e martire o.carm.

Giovedì 27 luglio 2017 ore 18:30

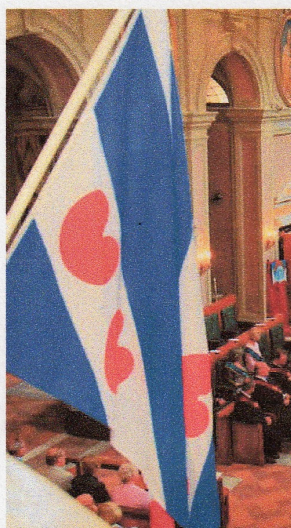
Chiesa Parrocchiale Santa Maria in Traspontina - Roma

Rome

Op 27 juli overhandigde Fernando Millán Romeral een relikwie van Titus aan bisschop Hurkmans tijdens een herdenkingsplechtigheid in de karmelietenkerk vlakbij de St. Pieterbasiliek.

Op zondag 30 juli verzorgde Ton van der Gulik o.carm. de overweging tijdens een eucharistieviering in de Friezenkerk. Daarin vertelde hij o.a.:

De vlag in de Friezenkerk te Rome

"Het boekje "De Evangelische Peerle" behoorde tot een van de favoriete boeken van Titus Brandsma. De Fries Titus heeft weinig prijsgegeven over zijn eigen zielenroerselen, zwijgt over zijn eigen mystieke leven. Het blijft daarom gissen, maar ik denk dat de Godszoeker Titus in "De Evangelische Peerle" geproefd heeft wat het Bijbels scheppingsverhaal noemt: "Gods beeld en gelijkenis in de mens". En dat dit de kostbare parel van het evangelie is, de Christus. Pater Titus lijkt dat van binnenuit te hebben beleefd. En doordat hij deze parel gevonden had gaf hij zijn leven, zijn alles. Als hij gewild had dan had hij zijn leven nog wel kunnen redden, maar hij koos anders. Door zijn persoonlijke verbondenheid met Christus hield pater Brandsma koers in verwarrende tijden. En bleef hij zien hoe er ook nog een schat verborgen was bij zijn kwelgeesten. Ook bij de vijand was er die parel. Dit is iets wat mij fascineert, deze Godsverbondenheid van Titus en daarbij zijn onbaatzuchtigheid. Daarnaast had Titus oog voor het algemeen belang. Niet zoals het nazisme met haar minachting voor het individu. Maar het algemeen belang als een akker met daarin de verborgen schat: de individuele mens. Pater Titus had het beste voor met Nederland en Duitsland en heeft zich daarvoor ingezet."

Herinnering aan Gerardus Nicolaas Riens Galema, geboren op 01-11-1938 en overleden op 16-12-2009, oudste zoon van Nicolaas Bonifatius Galema en Agatha Galema-Andringa.

Aan mij (als 2^e dochter: Ida, vernoemd naar beppe Ytsje) is door Frans Boersma (Drachten, i539) gevraagd mijn herinnering aan onze oudste broer op te schrijven.

Mijn vader en moeder, Nicolaas Bonifacius Galema en Agatha Andringa trouwden in 1937. Ze kregen zeven kinderen, vier jongens en drie meisjes: Gerard, Rien, Gina, Ida, Abbo, Jan en Sannie.

Gerard was dus de oudste in ons gezin, vernoemd naar pake Gradus Galema.

Mijn vader was de oudste zoon van Gradus Galema en Ytsje Teernstra, boer in Nyhuzum. Gebruikelijk was dat hij als oudste zoon de boerderij zou overnemen, maar mijn vader had daar geen feeling mee en wilde tuinder worden.

Als 12-jarige kwam hij in de leer bij Ype Jongma in Leeuwarden en later kocht hij, na scholing bij verschillende tuindersbedrijven, zelfs in het Westland, zijn eigen bedrijf aan de Dokkumertrekweg in Leeuwarden. Daar waren meerdere tuinderijen gevestigd. Mijn vader had een drietal tomatenkassen en een prachtige druivenkas (dat was zijn en later ook Gerards trots). Verder verbouwde hij groente en "fruit", we hadden een boomgaard met appels, peren en pruimen. Het was een mooi bedrijf. Het vervoer van de producten ging over water. Elke veilingdag werden kisten vol opgestapeld in de schouw en deze werden naar de veiling gebracht: eerst door een slootje waar geboomd moest worden, dan varende via de Dokkumer Ee en de Potmarge naar de veiling aan de Huizumerlaan. Het was fantastisch wanneer ik een enkele keer mee mocht varen.

Mijn broer Gerard werd geboren op 1 november 1938 op het feest van Allerheiligen. Gerard zelf vond dat helemaal niet leuk, want hij moest zijn verjaardag delen met een kerkelijke feestdag en dus 's ochtends vroeg eerst naar de kerk. Ik was er juist weleens jaloers op, want zijn verjaardag was altijd een vrije dag. Ik ben geboren op 30 november 1943 dus in dezelfde maand dus in dezelfde maand als Gerard (voor mij schiep dát alleen al een extra band met mijn broer Gerard).

Gerard was mijn oudste broer, maar hij gedroeg zich helemaal niet als oudste, in de zin van gezag hebben over de jongere kinderen. Hij was niet dominant, wel serieus. Spelen met hem kan ik me niet echt herinneren. Voor mij was hij wel de broer die het vaak voor mij opnam als mijn andere broers liepen te treiteren of mij pestten. Al van jongs af aan was het voor ons, de andere kinderen, duidelijk dat

Gerard mijn vader zou opvolgen op de *tûn* (misschien kwam het omdat er een foto is van hem als jongetje van een jaar waarop hij zeer geïnteresseerd met mijn vader op de *tûn* naar een bessenstruik staat te kijken). Hoe zoiets mogelijk een rol kan spelen in iemands leven.

Feit is wel dat Gerard op school niet uitblonk; op de Mulo had hij het echt moeilijk. Rien, die een jaar jonger was, leerde snel en gemakkelijk. Toen Gerard bleef zitten en Rien bij hem in de klas kwam, werd dat niet beter. Met 14 jaar mocht je van school en mijn vader kon wel een hulp gebruiken op de *tûn*. Gerard wilde graag van school. Afspraak was wel dat hij de handelsavondschool zou gaan volgen. Zo gebeurde het. Daar haalde hij hoge cijfers - hier bleek hij prima mee te kunnen komen, hij wist waarvoor hij leerde en hij kreeg er plezier in. Daarna haalde hij nog verschillende tuinbouwdiploma's.

Elke morgen vroeg ging hij met mijn vader naar de *tûn*. Gepraat werd er niet veel; ze aten hun bord pap, maakten brood en hadden een kannetje koffie (blauw emaille) mee voor koffietijd. 's Zomers liep de wekker om half zes af. In de winter was dat later en er was ook wel eens een vrije middag. Tussen de middag kwamen ze samen naar huis voor het middageten. Ik kan me niet herinneren dat ze ooit onenigheid hadden. Ze praatten over het werk, over nieuwe ontwikkelingen op het gebied van kweken, plantenrassen of appelsoorten en nieuwe methodes. Altijd in harmonie.

Wij, de andere kinderen speelden op de vrije woensdagmiddagen op de *tûn*, met elkaar en soms met vriendjes. Wij bouwden een blokhut, sprongen slootje, hadden een 'eigen tuintje' en in de bessentijd

werden we allemaal ingezet om bessen te plukken: daarmee verdienden we een dubbeltje per kistje. Er kwamen ook andere kinderen uit de buurt. Gerard was dan de baas over ons, hij lette op dat je goed de struiken leegplukte en wie begon te donderen kon erop rekenen dat Gerard daar korte metten mee maakte. Raddraaiers werden meteen weggestuurd en hoefden niet meer terug te komen. Hier was hij een autoriteit.

Alle vier de jongens zijn misdienaar geweest in de Dominicuskerk. Gerard deed alles samen met Rien: de padvinderij, kamperen, reisjes met de misdienaars. Op foto's zie je dat ze er altijd beiden bij zijn. Later ken-

 nelijk ook als leiding toen Abbo en Jan erbij kwamen. De padvinderij vond hij heel leuk. Dan kwam hij weer in contact met leeftijdgenoten; op het werk was dat er niet. Er werkten wel twee knechten waarmee hij goed kon opschieten, maar die waren veel ouder.

In die tijd was er nog de verplichte dienstdienst. Gerard kreeg dispensatie, omdat hij onmisbaar was op de *tûn*. Hij hoefde dus niet in dienst.

Vrienden van Gerard (en Rien) kwamen bij ons thuis over de vloer. Bijvoorbeeld met koffie en drank op zondag na de kerkdienst. Dan was het een zoete inval. Gerard hield van muziek, met name van lichte klassieke muziek. Hij was degene die een platenspeler en cassette recorder kocht en dus werden er op de zondagen platen gedraaid. Fotograferen vond hij ook erg leuk en hij was de eerste van ons met een fotocamera. Hij verdiepte zich ook in de technische details als meten van de belichting en diafragma's. Die muziek en fotografie van Gerard heeft, denk ik, veel invloed op mij gehad. Ik weet ook dat Gerard een brommer kreeg en dat was een hele happening. Wie wilde mocht even een rondje rijden. Ik probeerde het ook, maar voor mij bleek dat geen succes. Gerard ging van toen af op de brommer naar de *tûn*, maar ook op vakantie met vriend Ypke naar Duitsland. Het was een hele ervaring.

Met vrienden uit een Ecclesiagroep, een gespreksgroep voor jongeren over levensvragen en geloof, gingen ze vaak zeilen in een Bm'er op de Grote Wielen. Hij vond dat leuk. Met zijn vriend, Meindert ging hij op vakantie naar o.a. Terschelling en Luxemburg (een groepsreis voor jongeren in een jeugdherberg in La Rochette. Hier leerde hij zijn latere vrouw, Ans Kiezebrink kennen).

Inmiddels was de *tûn* aan de Dokkumertrekweg afgestoten omdat die plaats moest maken voor de bouw van de latere Hogeschool. In 1964 kocht mijn vader een bedrijf met alleen kassen in Goutum met de bedoeling dat Gerard het bedrijf zou gaan overnemen. Gerard trouwde in datzelfde jaar met Ans en ze woonden eerst in een stacaravan op de nieuwe tuinderij aan de Lykwei in Goutum - hun huis op het bedrijf was nog niet klaar.

Zij kweekten in die tijd voornamelijk tomaten en komkommers en in de winter sla. Voor de aardigheid hadden ze nog druiven (overgebleven van de oude druivenkas).

Ze hadden echter de tijd niet mee en op een bepaald moment stonden ze voor de keuze: doorgaan of verkopen. Toen ze konden verkopen, besloot Gerard als bloemenkweker een andere weg in te slaan. Daarvoor moet je in de buurt van Aalsmeer zijn. Hij kreeg werk bij een rozen- en orchideeën kweker. Hij had het zeer naar zijn zin in de bloemen. Ze verhuisden naar Rijsenhout, met dochter Carolien die in 1972 in Goutum was geboren.

Toch besloten Gerard en Ans een paar jaar later weer naar Friesland te gaan en wel naar Damwoude.

Gerard ging werken bij een plantenkwekerij in Driesum (een bedrijf voor mensen met een arbeidsbeperking). Hier was hij werkleider. Daarnaast was hij stagebegeleider van het AOC Buitenpost en nam hij examens af.

Hij kon goed met de mensen omgaan en hij wist zijn enthousiasme over te brengen. Hij was vernieuwend en ging altijd voor kwaliteit. Daar was hij trots op. Hij heeft hier met veel plezier gewerkt tot aan zijn pensioen.

Bij de broers en zussen heeft Gerard altijd een betrouwbare plaats gehad. Hij was geen prater over grote onderwerpen.

Voor mij persoonlijk is Gerard altijd mijn grote broer gebleven. Hij gaf je warmte wanneer je dat nodig had.

In het gezin nam hij nog steeds geen 'oudste kind-positie' in. Hij was niet de 'pater familias', daar had hij helemaal geen zin in. Hij wilde gewoon niet op de voorgrond staan. Die positie kwam, misschien daardoor wel, bij de oudste zus Gina terecht, die deze rol oppakte en de initiatiefnemer werd van vele familieactiviteiten.

Over zijn werk en zijn hobby, orchideeën en cactussen kon hij enthousiast vertellen. Hij had een eigen plantenkas in zijn tuin bij zijn huis en hij bouwde een mooie cactusverzameling op. In de planten- cactuskas van Vijversburgh bij Tietjerk was hij vaste vrijwilliger. Hij had vele cactusvrienden. Op dit gebied was hij een echte autoriteit. Hij wist de meest prachtige bloemen in de cactussen te krijgen. Het was ook de diversiteit en de exclusiviteit van de cactussen die hem boeide.

In winters met ijs was er altijd wel een keer dat we een familie-schaatstocht hielden in Eernewoude of op de Grote Wielen. Dat was heel gezellig. Gerard had hierin de plaats van mijn vader overgenomen. Samen gaan schaatsen en genieten van de natuur. Vader en Gerard deden dat al van jongs af aan. Als er ijs was namen ze vrij en werden de schaatsen uit het vet gehaald, voorzien van nieuwe veters en gingen dan een middagje schaatsen. Wij jongere kinderen mochten dan wel mee, maar je moest wel echt 'meekunnen', want 'inhouden' was er niet bij.

De laatste paar jaar woonden Gerard en Ans in Goutum, daar waar ze samen ook waren begonnen. Ze hadden er een erg leuk huis met een mooie tuin die er altijd piekfijn verzorgd uitzag en natuurlijk een cactuskas.

Gerard overleed op 16 december 2009, na 2 jaar ziek te zijn geweest, anderhalve dag na het plotselinge overlijden van onze oudste zus Gina. Dat waren twee zeer verdrietige gebeurtenissen, blij dat ik één van zijn cactussen heb, die ik dagelijks zie en denk dan even aan Gerard.

Ida Jorna-Galema

Leeuwarden 1505

“Bûter, brea en griene tsiis, wa’t dat net sizze kin, is gjin oprjochte Fries.”

“Kids by Mom” past beter bij mij

PUTTEN De kinder- en zwangerschapskledingwinkel “Ikke & Mama” die in januari 2017 in de Achterstraat haar deuren openende, heet tegenwoordig “Kids by Mom”. Aan de reden voor deze naamswijziging zit een verhaal vast. Eigenaresse Chanien Galama (32) (i1146) vertelt zelf hoe dat zit. Galama: “Eind vorig jaar stopten er twee leuke (kinder)kledingwinkels in Putten, “Kruimeltje en Hier Mode”. Bij mijn zus en ik begon toen het idee te kriebelen om voor onszelf te beginnen. Een vriendin van mij heeft de winkel “Ikke & Mama” in Purmerend en stelde voor dat wij haar concept in Putten zouden voortzetten. Zo gezegd zo gedaan. Mijn achtergrond en ervaring in de kinderkleding (bij een groothandel) zorgden ervoor dat we snel wisten wat we wilden en hoe we het wilden. Dat ging zeven maanden goed. Totdat mijn zus een maand geleden - op persoonlijke gronden - de beslissing nam om naar Maleisië te emigreren. Ik stond ineens voor de keus: ga ik stoppen of ga ik (alleen) door? Het is het laatste geworden.”

IJLST – Femke Galama uit Tjerkwerd heeft in IJlst op het 48e solistenconcours van Femuza haar titel geprolonged. Aan het concours deden maar liefst 49 nummers mee verdeeld over vier categorieën. Zij werden beoordeeld door juryleden Gosse Reijenga en Angelica Braam. (Bolswarder Courant)

FAMILIEVARIA

Familie kroniek: Pake Ysbrand Klazes Galama.

1e deel

Pake Klaas

Grootvader Galama, Pake Klaas, werd in 1851 geboren te Tjerkwerd, parochie Blauwhuis onder Bolsward.

De ouderlijke boerderij 'Senserhûs', gebouwd in 1805, was in 1837 aangekocht door zijn grootvader, Pake Ysbrand Klazes (onze stamvader) ten behoeve van diens derde zoon Michiel Ysbrands. Deze was in 1843 getrouwd met 'Groatmoeke' Elisabeth van den Oever uit Bolsward. Ze kwam uit de stad en blijkbaar werd de benaming 'Beppe' voor haar te boers gevonden. Michiel en Elisabeth hadden inmiddels een dochter Akke en twee zoons, Ysbrand en Jakob toen Klaas werd geboren; hij kreeg nog twee broertjes, Haye en twee keer een Jan. Pake Klaas groeide op tot een robuuste boerenzoon van de kleigrond. Toen hij 18 was, ging hij zijn broer Ysbrand helpen, die toen boer werd bij Wons, (vlak bij de huidige afsluitdijk). Broer Ysbrand trouwde een jaar later met Aeltsje van der Weij uit Friens, een dorpie ten oosten van Grouw.

In 1872 trouwde mijn grootvader pake Klaas, net 21, met Minke Cornelis Witteveen uit Abbega, een dorp in de buurt van Blauwhuis. De jongste broer Haye, kwam Ysbrand en Aeltsje bijstaan en Klaas en Minke vestigden zich, voorzover we hebben kunnen vaststellen, op de zogenoemde 'kleine' boerderij in het dorp Wons. Hun oudste zoon Ysbrand is daar geboren. Deze Ysbrand werd niet, zoals gebruikelijk, genoemd naar zijn grootvader Michiel, maar naar zijn overgrootvader Ysbrand Klazes, (onze stamvader) omdat die overleed op de geboortedag 24.4.1873 van de kleine Ysbrand.

Twee jaar later ging Klaas' vader, Pake Michiel, met Groatmoeke Elisabeth in Bolsward rentenieren en broer Ysbrand met Aeltje gingen terug naar de ouderlijke boerderij 'Senserhûs'. De 'grutte Galama pleats' aan de Hajummerleane (bij Wons dus) kwam vrij en Klaas en Minke verhuisden er naar toe.

Hier werd in 1875 Cornelis, of Kees geboren en in 1877 mijn vader, Michiel, wél genoemd naar zijn grootvader. En er volgden: oom Jan ('78) en mijn tantes Johanna ('80), Elisabeth ('81), Akke (feb '82) en Aukje (dec'82) en vervolgens oom Harmen ('86) en oom Jacob. Op 12.5.1888 vertrok het hele gezin naar 'de Leane' te Scharnegoutum ten noorden van Sneek. Daar vindt wederom gezinsuitbreiding plaats met oom Jozef ('89) en oom Tjebbe ('93). Twaalf kinderen dus. Die grootbrengen was een hele opgave. Maar Pake's broers hadden ook allemaal veel kinderen. Achtereenvolgens Ysbrand met 7, Jakob met 13, Klaas met 12 dus en Haye ook met 12 kinderen. De natuur moest zijn beloop hebben, dat kon en mocht niet anders in die tijd. In 1917 gingen ze, net als zijn vader had gedaan, rentenieren in Bolsward aan de Harlingerstraat, in het huis, waarin zijn ouders ook gewoond hadden. Pake overleed in Sneek in 1927 en zijn vrouw twee jaar later.

Pake Klaas mocht altijd graag de humorist uit hangen en de 'bulderbast' spelen, zijn kleinkinderen kregen de schrik wel eens te pakken. Ze hadden eens twee kleindochters te logeren, Trees en mijn zus Jo, ze waren toen een jaar of 10. Beppe had al eens een blik geworpen op de knieën van de beide meisjes, die onder de rokjes uitkwamen en dat gaf geen pas. Toen ze naar bed waren kreeg Akke de opdracht de zomen uit de jurkjes te halen. De volgende morgen waren de nichtjes weer zedig gekleed. Je mocht ook niet te veel eten, ooit kreeg iemand te horen: 'Do kryst n't meer!'. Ik herinner me nog goed, de dag dat Beppe begraven werd, ik deed nog zo mijn best om te huilen, maar het lukte niet. Het werd zelfs nog feestelijk die dag, met al die neven en nichten bij elkaar in 'Hof van Holland'.

De kinderen van Pake Klaas

Ysbrand

Ysbrand, de oudste zoon, wordt café- en hotelhouder in Bolsward, o.a. van het ‘Hof van Holland’. Hij trouwt met Akke van der Weide, krijgen een dochter Hermanna Agatha en dan overlijdt zijn vrouw als ze 27 is, in 1904.

Zijn tweede vrouw werd Boukje Wijbenga uit het dorpscafé van Blauwhuis en ze krijgen nog 15 kinderen. Nogal wat kinderen van dit gezin overlijden echter op jonge leeftijd. (Ik moet even vermelden dat ik tante Baukje een buitengewoon lieve en sympathieke vrouw vond.)

Cornelis

Cornelis, de tweede zoon, ging in de veevoer en meelvoorziening, ergens in de buurt van Den Haag en in noord en oost Noord-Brabant. Hij kocht een molen in Gouda, waar zijn zonen nu nog in die molen werken.

Michiel

Michiel, de derde zoon, (mijn vader dus) ging boeren, eerst op de boerderij van zijn tante in Oudega en na zijn huwelijk op de boerderij van zijn schoonvader te Tjerkgaast. (over hem straks meer)

Jan, zoon vier, werd ook boer. Hij trouwde in 1906 met Akke Engwerda uit de buurt van Bolsward. In 1907 werd zoon klaas geboren en in 1908 Johannes. In 1909 overlijdt zijn vrouw. Oom Jan hertrouwt in 1912 hij met Elizabeth (Lipkje) Deelsma uit Rauwerd en zij krijgen twee dochters: eerst Akke in 1914, genoemd naar zijn eerste vrouw, zoals gewoonte was en dan in 1915 Trees. Tot 1924 woonden zij op een boerderij te Ysbrechtum bij Sneek, dan verhuizen ze naar ‘de Westein’ te St Nicolaasga.

In de strenge winter van 1929 kwam Tante Lip ongelukkig te vallen op het ijs, en brak haar heup zodanig, dat ze haar verdere leven gehandicapt bleef en altijd een stok nodig had. Tante Lip en mijn Moeder konden het steeds prima met elkaar vinden.

Johanna

Oudste dochter Johanna nam als jong meisje het huishouden waar bij haar oom Cornelis in Gouda, toen die daar molenaar werd. Ze trouwde in 1902 met de enige zoon van boer Wierema, een voormalig priesterstudent. Ze begonnen erg eenvoudig in een arbeidershuisje naast de boerderij van Pake en Beppe aan de Leane, waar hij het boeren zou gaan leren. Maar hij begon later een zaak in veevoer e.d. te Bolsward. Ze kregen een heel groot gezin en waren overdreven op kerk, de paters en geloof gericht. Ze hadden er ook een handje van om familie en anderen ‘het goede pad’ te wijzen. Het werd hen niet altijd in dank afgenomen en de familie spotte er mee.

Elizabeth

De tweede dochter Elizabeth, tante Beth, trouwde met een weduwnaar Jan Zonderland, die al twee dochters had. Ook weer een groot gezin op een boerderij naast Pake en Beppe aan de Leane. Hun zoon Epke boert daar nog steeds. Met deze familie hebben wij nooit veel contact gehad. De ‘Leane’ was ver weg en het waren toen zulke stijve boeren, ouderwets en zeer degelijk.

Akke

Tante Akke bleef bij haar ouders, ook toen deze in 1917 gingen rentenieren in Bolsward aan de Harlingerstraat, in hetzelfde huis, waarin Pakes ouders ook hadden gewoond. Na het overlijden van Pake in '27 en Beppe in '29 ging ze naar een streng Clarissenklooster in Ammerzoden, boven 's Hertogenbosch. Ik weet nog dat ik op school zat te huilen vanwege dat afscheid, ook al kende ik haar eigenlijk nauwelijks.

Aukje

Dochter Aukje had de aard van haar vader, altijd vol humor. Ze trouwde in 1907 met Pieter de Jong uit Woudsend, een struise boerenzoon, harde werker, erg veeleisend voor zijn kinderen, 13 in getal. Hij was de baas over hen. Zo besteedde hij zijn dochters uit als boerenmeid her en der. Er moest geld verdiend worden en werken zouden ze. Evengoed was het een vrolijke boel bij Oom pieter en Tante Aukje. Toen ze in mei 1932 25-jaar getrouwd waren, mochten Ysbrand en ik voor het eerst naar een avondfeest van een rasechte boerenbruiloft. Het was in een oud schoolgebouw in Sint Nicolaasga, in de buurt van hun boerderij. Wij hadden een liedje ingestudeerd, Ysbrand en ik.

**“In Friesland woond’ een meisje,
‘t Was Aukje Galama
Pieter de Jong dat was haar vrijer
Oh! t was zo’n aardig paar”
enz.**

Ik zie die 13 kinderen nog op het podium staan, zes dochters en zeven zonen. Ik herinner me ook nog, dat een stel pummels een kip door een bovenraam naar binnen duwden en het beest fladderde over onze hoofden door de zaal. In die tijd gold St Nic als lomp en schreeuwerig: een ‘Rooms’ dorp.

In 1934 werd Pakes boerderij aan de Leane verkocht aan Pieter de Jong. De karakteristieke opkamer werd vervangen door een modern voorhuis. Nu boert er weer een Piet de Jong, kleinzoon van oom Pieter. De boerderij is nu een loods en over de weg is er een moderne loopstal gebouwd met computergestuurde melkinstallatie in de kelder.

Harmen

Zoon Harmen trouwde niet. Hij trok naar zijn broers Cornelis en Jakob in Waddixveen en Gouda. Hij kreeg tbc en deed een kuur in Davos. In 1928 is hij overleden.

Jakob

Zoon Jakob trouwde met Anna Moons uit Waddixveen en werkte op een eigen meelbedrijf in Gouda. Nog voor dochter Dora in 1915 geboren werd, stierf hij ook jong. Dora woont nog in Gouda.

Jozef

Oom Jozef volgde Pake op in 1917 toen die ging rentenieren. Hij trouwde toen met Marijke Hettinga uit Sanfirden bij Blauwhuis en ze kregen 8 kinderen. Deze Marijke had vroeg haar moeder verloren en moest haar taak overnemen, voordat ze daar eigenlijk aan toe was. Of dat de oorzaak was weet ik niet, maar ze was een erg dominante moeder voor haar kinderen en was allesbehalve gemakkelijk.

Ze was zo verschrikkelijk poetserig en overdreef zo erg met alles, bijvoorbeeld haar kelder stond boordevol met inmaakflessen. Jozef was veel te toegevend. Toen Oom Pieter in 1934 de boerderij kocht, moest Oom Jozef een andere boerderij zoeken en vond die in Suameer ten noorden van Drachten, een gebied waar men geen roomsen kende. Toen ze daar pas woonden, kwamen buurtgenoten langsgelopen om te kijken, wat voor ‘duivelsvolk’ daar was komen wonen. Later vertelden ze dan ze net zulke mensen waren als zichzelf, hun dominees wisten zelf blijkbaar ook niet beter. Ze moesten in Drachten naar de kerk, een kloosterkapel, want een parochiekerk was er niet in die streek. Oom kocht een auto, de tijd van rijtuigen was voorbij. Bovendien was de afstand ook te groot, zo’n 12 km. Hun kinderen werden ook boer.

Tjebbe

Jongste zoon Tjebbe was een nakomertje. Pake Klaas kocht voor hem een enorme lap grond in het nog te ontginnen Drente. Erg goedkoop in de jaren twintig, dat zou nog een goudmijn worden. De anders zo pientere Pake moet zich deerlijk vergist hebben. Het werd een enorm fiasco. De vrijgezel Tjebbe zag het zeker wat al te rooskleurig, hij kon het bij lange na niet allemaal bewerken. Er werd een stal gebouwd met een soort bovenwoning, waarin hij op zijn eentje huisde. Nichtjes werden gestuurd, om de boel wat bij te houden.

Eind ‘26 zette hij een advertentie in een Friese krant voor een huishoudster. Er reageerde een boeren dochter van een grote, rijke boerderij bij Leeuwarden, die wel iets anders wilde. Tjebbe reed met twee fietsen naar Hoogeveen en kwam met een jong deerntje terug, amper 20 jaar jong. Ze bleef meteen en in het voorjaar werden er al trouwplannen gemaakt. Ze gingen op bezoek bij Pake, die toen in Sneek in het ziekenhuis lag, en Lies viel zeer in de smaak bij Pake, die graag fleurige jonge meisjes zag. Maar Beppe zou het wel niet zo gewaardeerd hebben, want haar was het groene mantelpakje veel te modern.

Kort na Pakes overlijden op 24 april 1927, trouwden Tsjebbe en Lies; ze kregen drie zonen en drie dochters.

De crisisjaren van na 1930 zijn wel de hoofdoorzaak geweest, dat ze het in ‘36 moesten opgeven. De fa-

milie had er blijkbaar niet veel zin in om het bedrijf in Drente er bovenop te helpen. Ze hadden er wel eens koeien heen gebracht, die hij dan een tijd mocht lenen voor de melkopbrengst maar volgens de familie waren ze te slordig en niet zuinig genoeg. Het was in het voorjaar van '36 toen tante Lies de kinderen naar Friesland bracht, naar de ooms en tantes, toen mijn vader het niet kon laten om haar wat op het gevoel te werken en ze in huilen uitbarstte, zoiets vergeet je als puber niet. In de grootste armoede woonden ze in Friesland, dan hier, dan daar en ooit zelfs in een soort stal. Tjebbe en Lies waren allebei, nogal opgeruimd van aard en lieten de moed niet zakken, anders zou het er slecht hebben uitgezien voor het gezin. En dan die toch welgestelde broers en zussen om je heen, die op grote boerderijen woonden. Oom Tjebbe werd arbeider bij een neef en was daarnaast nog melkrijder. Hij haalde 's morgens en 's avonds de melk op met paard en wagen, voor een melkfabriek.

In de strenge winter van '41 werd hij erg ziek en overleed aan de gevolgen. De jongste zoon, Joop, zat bij mij in de klas, toen ik in Bolward aan de school stond. In '92 is hij op 54 jarige leeftijd overleden. Tante Lies is enkele jaren geleden op hoge leeftijd overleden. De laatste jaren heb ik haar nog vaak opgezocht, als ik in Friesland was. Dan liet ik haar vaak horen, dat wij als neven en nichten erg blij zijn, dat ze het nu nog zo goed heeft. Ze heeft een zwaar leven gehad.

Michiel (mijn vader)

Mijn vader was een jaar of 23 toen zijn oom van moeders kant, Harmen Witteveen in 1900 overleed. Diens vrouw Muoike Tryntsje bleef met zes jongens achter, die nog te jong waren om de boerderij te Oudega waar te nemen. Michiel nam de taak op zich om er boer te zijn en tevens pleegvader over die zes rakkers te spelen. Gelukkig kon hij het prima vinden met boerin Tryntsje, maar met die zes lievelingetjes had hij het nog wel eens te stellen. Vooral Joost was een ondeugende rakker. Die verdiende vaak

een pak voor zijn broek maar nam vooraf zelf zijn maatregelen: hij stopte kranten in zijn broek, dan kwamen de klappen niet zo hard aan. Overigens zag Muoike er wel op toe, dat Michiel niet al te hard strafte.

Maar Joost nam wraak. Toen Michiel zich een nieuw pak had laten aanmeten bij gelegenheid van een officieel bezoek aan z'n toekomstige bruid, liet Joost een open bus met olie zo verongelukken, dat het nieuwe pak eronder spatte. Dit volgens het verhaal van de latere weduwe van Arjen (één van die zes): Hannie Witteveen-Hettinga uit Leeuwarden.

Michiel en Muoike Tryntsje beleefden ook wel eens een angstig moment. Ze waren een keer op familiebezoek geweest met de 'glêzen wein', een mooi boerenrijtuig, om op zondag mee naar de kerk te rijden. Ze reden over die hogergelegen slingerwegen, de oude zeedijken uit de middeleeuwen, toen de 'Middelzee' nog ongeveer tot Sneek reikte. Het was vast al donker, want Michiel en zijn tante hielden van gezelligheid en maakten het graag laat.

In die tijd bestond er op het platte land veel rivaliteit tussen de dorpen. Je moest het niet wagen om een meisje te zoeken in een bepaald naburig dorp, want dan namen de jongmannen uit dat dorp je wel te grazen, als ze de kans kregen.

"Stop! Wa binne jimme? Wêr moatte jim hinne?" en er werd al gedreigd de wagen met inhoud van de dijk af te 'soademieterjen'. Maar het liep goed af, toen bleek dat Michiel niet een jong meisje vervoerde, maar zijn tante. Mijn vader is waarschijnlijk tot zijn huwelijk in mei 1909 bij Muoike Trijtsje gebleven; de band met dat gezin bleef bestaan.

Toen neef Joost later trouwde, gebeurde er weer iets, dat een echt dorpsverhaal opleverde. Daags voor de trouwerij kwam Joost met een prachtige landauer (een heel chique rijtuig) door Blauwhuis gereden. Als bruidegom wilde hij het groots aanpakken. Maar in de pastorie hoorden ze ervan en moeder Trijtsje raakte helemaal overstuur, toen Joost zo met zijn trouwkoets verscheen. Want zij boerde op een 'tsjerkepleats', een boerderij van de kerk, die werd uitgegeven aan mensen die een eigen boerderij niet konden betalen. "Breng dat ding terug, Joost, want als meneer pastoor het hoort, stuurt hij ons van de boerderij!"

Te laat, want daar stond de kapelaan al aan de deur, gestuurd door pastoor, met de vraag 'wat dat allemaal te betekenen had' Hoe het afliep, weet ik helaas niet, maar ik vermoed, dat het wel meeviel.

HOOFDSTUK 2 HET GEZIN VAN MIJN MOEDER

De Agricola's

Mijn grootvader van moeders kant, Sake Agricola, geboren te Heeg in het jaar 1847, trok met zijn ouders naar een boerderij te Rotster-haule, onder Heren-

veen. Later werd hij zelf boer te Oudehaske (tussen Herenveen en Joure) toen hij in 1874 trouwde met de welgestelde boerendochter Geeske Rijpkema uit Goingarijp. Twee jaar later werd er een dochter geboren, die werd genoemd naar Sake's moeder: Tjitske. Helaas overleed de jonge moeder in het kraambed, wat in die tijd zo vaak gebeurde. Zes weken later overleed de kleine Tjitske ook. Een jonge boer, die zijn vrouw verliest, moet noodgedwongen, snel zorgen voor een opvolgster, want op een boerderij zonder boerin gaat het niet goed. Wie moet er immers zorgen voor de melkverwerking (zuivelfabrieken waren er nog niet), het schoonhouden van de melkbussen, het huishouden. Zijn tweede vrouw werd Reinskje Leenstra, een nicht van Geeske. In januari 1879 kregen zij een zoon: Teye. Weer overleed Sake's vrouw in het kraambed. Toen kwam zijn zus Sibbeltje hem helpen op de boerderij en zorgde voor de kleine Teye.

Waarschijnlijk in de zomer van datzelfde jaar ging Pake Sake met paard en rijtuig naar zijn geboorteplaats Heeg, waarvoor weet ik niet.

In Sint Nicolaasga, Sint Nic zoals ze daar zeggen, besloot hij om even 'oan te stekken', iets te gebruiken. Dat gebeurde in café 'het Witte Huis'. Hij kon toen niet vermoeden, dat een eeuw later het café gepacht zou worden door een van zijn nazaten (Michiel van kleinzoon Sake), terwijl hij op het punt stond diens overgrootmoeder te ontmoeten.

Café-houder Catrinus Boersma en zijn vrouw Marijke hadden (schoon-)zus Minke Fluitman op bezoek. Zij woonde (weer) bij haar vader Age Sietses Fluitman, die rentenierde in Woudsend. Deze Minke was de weduwe van een jonge boer, Johannes Pietersma, die in februari 1877 was overleden, een paar weken voor de geboorte van hun zoontje Johannes. Pake Sake werd gevraagd of Minke mee mocht rijden tot Woudsend. Dat gebeurde, maar er gebeurde meer en ze trouwden op 3 mei 1880 te Woudsend. (Mijn zus Gé, heeft nog een ring met die datum erin gegraveerd). Pake Sake was pas 32 toen hij voor de 3e keer trouwde.

Ondertussen had Pake Sake de boerderij te Rottum, waar hij met zijn tweede vrouw had gewoond, opgegeven. (Mogelijk was dit zijn ouderlijke boerderij, omdat zijn ouders na 1880 boerden te Doniaga)

Hij kocht een boerderij te Tjerkgaast, bij Sloten en ging daar met Minke wonen, en de beide zoontjes natuurlijk. Teye van Sake en Johannes van Minke, die naar zijn net overleden vader was genoemd. Johannes was toen drie jaar en Teye net een jaar. Minke's vader trok nu in bij dochter Marijke van 'het Witte Huis' en overleed daar in 1896, toen hij 98 jaar oud was. (Hiervan heb ik nog de handgeschreven rouwkaart)

Sake en Minke kregen een jaar later een dochter, die Ytje werd genoemd naar de in 1866 jong gestorven Moeder Fluitman, echtgenote van Age Fluitman. En deze Ytje was mijn moeder.

Er kwam nog een dochter, (weer) Tjitske genoemd, naar Sake's moeder en in 1885 en 1887 nog twee dochtertjes, die allebei heel jong stierven en die beide Geeske werden genoemd (naar Sake's eerste vrouw). Mijn zus Gé is naar hen genoemd. Pake Agricola heeft in zijn leven dus drie dochters verloren en twee echtgenotes.

Tjitske is nooit getrouwd geweest en is bij haar ouders gebleven, toen die na het huwelijk van mijn vader en moeder in 1909, in Sloten gingen rentenieren. Ze gingen toen wonen in een woning uit 1794, naast de pastorie van de Hervormde kerk.

Tante Tjitske overleed in 1929 aan keelkanker. Ik mocht voor de eerste keer mee op een begrafenis.

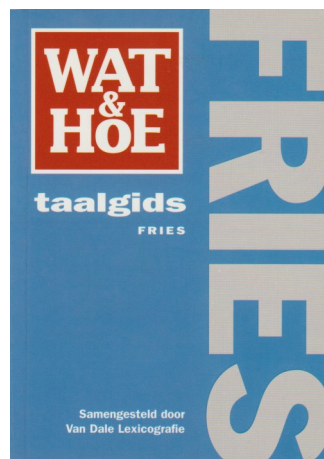
Oom Johannus Pietersma, halfbroer van mijn moeder dus, werd boer te Doniaga bij Sint Nic en trouwde met Christina Osse uit Oldemarkt onder Wolvega. Zij kregen geen kinderen en werden onze 'suikeroom en -tante'. In 1937 gingen ze rentenieren in Sint Nic.

Oom Teye Agricola, ook halfbroer van mijn moeder, kreeg als jongman een flinke erfenis via de familie van zijn moeder (de Rijpkema's). Hij ging slagvaardig met zijn geld om en kocht een bakkerij in Bolsward. Hij trouwde met Martha Roodhof, dochter van een café-houder, die dankbaar gebruik maakte van Teye's erfenis. Ze kochten een hotel in Harlingen en kregen twee zonen, Sake en Johannes, en twee dochters Regina (eigenlijk Reinskje, maar dat was te boers) en Jantsje.

Toen in de jaren twintig het geld bijna op was (ze hadden waarschijnlijk te duur geleefd) trokken eerst de beide zoons en in 1926 zijzelf met de dochters naar Canada. Rijk zijn ze niet meer geworden, zoals bleek uit latere correspondentie

Wordt vervolgd

HAYE BEDANKT

Van de redactie

Volle bak. Weinig ruimte dit keer voor een wat creatieve opmaak. In deze uitgave aandacht voor twee familieleden, Pastoor Galama en Pater Titus Brandsma, die in de tweede wereldoorlog de Duitsers duidelijk maakten dat ze het niet eens waren met de bezetting en alles wat daaruit voortvloeide. Beide moesten dat met de dood bekopen. Fijn dat we toestemming kregen van Orde van Karmelieten en schrijver en fotograaf om het deel over Pater Titus te mogen publiceren. Ik kreeg van Ivo Galama een boekje, geschreven door zijn vader, dat een inkijkje geeft in zijn familielevens. Het aardige is dat er hier en daar verschillen zijn met wat in familieboek erover is geschreven. Mogelijk bij een herdruk kan dat eventueel rechtgezet worden. Gezien de omvang van die familiechroniek dit jaar het eerste deel. De serie over de “Gerards” in de familie gaat gestaag door, Frans is alweer op zoek naar de volgende “Gerard”. Veel leesplezier, Je stuurt me toch wel kopij voor de volgende uitgave? Noteer de data van de komende Ronde Tafel en uiteraard de donateursdag in 2018! Een aanrader is ook eens te kijken op onze WEBSITE. Rest ons, ook uiteraard namens het bestuur, jullie allen een gelukkig 2018 te wensen!

Hertlike groetnissen, Jetske Kok en Albert Jan Nossent

DONATEURDAG 2018!!!

“Frysk bloed tsjoch op” schalt in Auckland.

Jarenlang was de tweede zaterdag in augustus de belangrijkste dag van het jaar voor Oane Galama. Vandaag zaterdag 12 augustus is het de dag van het Fries kampioenschap fierljeppen. Tweevoudig kampioen Galama kijkt toe, van heel ver. Doe even uw ogen dicht en stel het u even voor.....Een klein tweekamer appartement in een voorstad van Auckland. Nieuw-Zeeland. Het is dan, plaatselijke tijd, half twaalf 's avonds laat. Oane Galama en zijn vriendin Renske Terwisscha van Scheltinga gaan staan, hand op het hart en zingen luidkeels 'Frysk bloed tsjoch op'. Dit tafereel valt vandaag om precies half twee vanmiddag deep down under te aanschouwen. Waar in Nederland, specifiek in Winsum, 48 fierljeppers en fierlepsters op de schansen van Sint Japik zich de longen uit hun lijf zingen bij de opening van het FK fierljeppen, doet Galama dat aan de andere

kant van de wereld ook. Hij is op dat moment nog steeds de regerend Fries kampioen fierljeppen. Hij beleefde de primeur in 2015 en herhaalde dat kunststukje vorig jaar. Een klein jaar geleden pakten Galama en zijn vriendin letterlijk beiden een koffer en namen wat handbagage mee om voor enkele jaren naar Nieuw-Zeeland te verkassen. „Wy ha einliks neat mear as wat klean meinommen en ús folslein yn it aventoer stoart”, kijkt Galama terug. Het hoefde niet in de koffer, maar het ging wel mee naar Auckland, de plaats van bestemming: de eer van de titel Fries fierlep kampioen 2016. Op die tweede zaterdag in augustus van 2016 klopte het allemaal bij Galama. Met een schitterende sprong van 21,08 meter pakte de springer uit Wiuwert de meest begeerde krans in zijn sport. Het eerste FK werd in 1957 gehouden. De Friese kampioenschappen van vandaag (13.30 uur) staan dus voor de 61ste keer op de fierlepka-lender en worden live uitgezonden door Omrop Fryslân. Via de website van de zender kan er dus ook worden gekeken vanuit Nieuw-Zeeland. „It sil wol in aparte gewaarwurding wêze, it FK foar de tv belibje”, verwacht Oane Galama. Aan de andere kant, „it is fansels prachtich dat wy gewoan live op 'e bank sitte en alles dochs mei-meitsje kinne. In frjemd gefoel, mar ik tink dat Bart in noch folle frjemder gefoel ha sil op 'e bulte fan Sint Japik. ”Galama doelt op Bart Helmholt. De regerend Fries kampioen is er over twee, drie jaar weer bij: als uitdager die net als hij na vorig seizoen de wedstrijdsport vaarwel zei, maar er als toeschouwer en coach vandaag wel zelf bij is in Winsum. Galama: „Want eins wolst sels gewoan noch meidwaan oan it FK. Dat gefoel sil Bart grif ek ha.” De acceptatie van 'er niet bij zijn' denkt hij gemakkelijker aan de andere kant van de planeet te kunnen verwerken dan echt in het 'heilige der heiligen' aanwezig te zijn. Helmholt weet dat hij echt nooit meer als actief ljepper aan een FK zal meedoen. Voor Galama is dat anders. Hij is er eigenlijk zeker van dat hij over twee of hooguit drie jaar gewoon weer uitdager is. „Ik ha ommers ek noait sein dat ik ophâlde soe. Ik train hjir in hiel protte en wol it ljeppen ek wer oppakke as wy werom komme yn Nederlân.”Galama pakt een paar keer per week zijn sporttasje in en fietst dan naar het Millenium Training Centre, zeg maar het Papendal van Nieuw-Zeeland. Het geeft hem elke keer weer een boost, dat prachtige sportcomplex bezoeken en om op dezelfde atletiekbaan te trainen waar ook de top van het land van de Kiwi's traint. „Ast dy mannen sjochst, hoe goed dy binne en hoe't dy traine. Dat is geweldich. It hat my der ek fan oertsjoegedat wy as ljeppers noch safolle progresje meitsje kinne. Ik bin der wis fan dat as dizze mannen de technyk fan it ljeppen behearskje, se maklik oer de 23 meter komme”, zegt Galama bijna lyrisch over zijn recente inspirators. Geïnspireerd wordt hij zeker. Zelf is Galama vooral bezig met polsstok-hoogspringen. Ook dat virus heeft hem gegrepen omdat zijn trainers mogelijkheden in hem zien en de snelle ontwikkeling van hun Friese pupil koesteren. Een carrièreswitch zit er echter niet in. Galama traint vooral om er dingen uit te halen die hij bij het fierljeppen weer nodig heeft. Dat blijft toch zijn sport. Naast het veelvuldig sporten, gebruiken Oane en vriendin Renske hun vrije tijd vooral ook om het land te leren kennen. Galama: „Wy geane der eins elk wykein wol op út. Dan geane wy by gelyks mei in tintsje de bergen yn. Hiking is yn dit lân prachtich. Eins is der gjin meter gelyk en dat makket it sa moai om der op út te gean.”Of het duo gaat op zoek naar bekenden van bekenden. Dat begon al bij aankomst. Een oom en tante van oud-ljepper en Heidenskipper Rients van der Wal was het allereerste station. „It ienigste wêr't wy wis fan wie-ne, wie dat wy de earste dagen dêr in sliepplak hiene.” Het verblijf aldaar duurde twee weken, want toen was het huidige appartement in de buurt van de grote stad Auckland gevonden en het bevatte de twee uitstekend. Beiden hebben prima werk en alle tijd om het land te ontdekken. Oane verdient de kost bij een klein waterzuiveringsbedrijf, Renske werkt mee aan een onderzoek aan de universiteit van Auckland. „Eins is it wol nuver”, zegt Galama opeens. „Dyn eigen lân kinst hielendal net sa goed en omdatst in drok sosjaal libben hast, makkest net eltse wike in útstapke, mar hjir dochst dat wol.”Het zorgde er mede voor dat er eigenlijk nog geen moeilijk moment geweest is tijdens de tijdelijke emigratie. „Wy misse de famylje en freonen fansels wol, mar troch de sosjale media ha wy ek in hiele protte kontakt mei eltsenien, mar wy hâlde it hjir noch wol in skoftke fol hear”.

Herdenkingsviering Pastoor Galama en Kapelaan Van Rooijen

"non possumus non loqui" (wij mogen niet meer zwijgen)

Op 2 juli werden in de St. Pancratiuskerk te 's Heerenberg, in een speciale viering, pastoor Jan(Johannes) Galama (1885-1942) en kapelaan M.A. van Rooyen (1897-1942) herdacht, dat 75 jaar geleden de 2 priesters uit 's Heerenberg in de buurt van het concentratiekamp Dachau zijn vermoord. Zij hebben hun leven gegeven vanwege hun vrijmoedige getuigenis van hun geloof. Terecht mogen zij martelaren genoemd worden. Pater Titus Brandsma, een familielid van pastoor Galama, is op 26 juli 1942 eveneens in Dachau vermoord. De tweede kapelaan Reinier Hegge is de enige van de 29 geestelijken, die levend terugkeerde uit het concentratiekamp Bergen Belsen.

Het programma van de herdenkingsviering zag er als volgt uit: 09:30 uur. Herdenkingsviering in de St. Pancratiuskerk. 10:45 uur. Herinzegening herinneringskapel. 11:00 uur. Stille tocht naar het monument "De Goede Herder". Na afloop was er gelegenheid om, onder het genot van koffie/ thee, elkaar te ontmoeten in de pastorietaal.

Pastoor Jan Galama kwam op 30 januari 1932 naar 's Heerenberg in de tijd dat in Duitsland Hitler aan de macht begon te komen. Hitler beloofde de economische crisis op te lossen en de eenheid in Duitsland te herstellen, door op grote schaal aan oorlogsindustrie te werken en wegen en vliegvelden aan te leggen. Ook veel Nederlanders vonden in deze crisisjaren werk in Duitsland. De Nationaal Socialistische Duitse Arbeiders Partij - NSDAP- kreeg de absolute macht en alle tegenstanders werden gevangen gezet of uit de weg geruimd.

Vele Nederlanders sloten zich aan bij de Nationaal Socialistische Beweging - NSB-, die met de NSDAP wilde samenwerken. Mgr. Jan de Jong, aartsbisschop van Utrecht verbood om sacramenten toe te dienen aan leden van de NSB. Pastoor Galama weigerde rigoureuus de sacramenten en de kerkelijke begrafenis aan NSB-ers, waardoor hij steeds meer verzet kreeg van deze groep. Pastoor Galama was zeer geliefd bij veel parochianen en velen vonden steun bij hem. Hij stond bekend als de herder, die goed was voor de armen.

Marinus van Rooijen kwam op 7 oktober 1933 naar 's Heerenberg en was al vanuit zijn vorige standplaats benoemd tot geestelijke adviseur van de Katholieke Sportbeweging in Oost Gelderland. Hij was bij de ouderen erg geliefd om zijn vrijgevigheid voor de armen, bij de jongeren om zijn inzet voor de sport. Hij gaf alles weg aan de armen. Juist in de crisisjaren waren er zeer veel armen in 's Heerenberg. Zijn inzet voor de sport is voor de mensen uit 's-Heerenberg het langst bijgebleven, omdat hij veel contact had met de jeugd. De voetbalclub draagt nog steeds zijn naam M.V.R.

Op 3 augustus 1941 werd in alle katholieke kerken van Nederland een protestbrief van de Nederlandse bisschoppen voorgelezen, waarin opnieuw en nog uitgebreider de NSB veroordeeld werd. In 's Heerenberg zorgden beide kapelaans, Marinus van Rooijen en Reinier Hegge ervoor, dat deze brief van de bisschoppen vermenigvuldigd en verspreid werd. Daags daarna werd pastoor Galama gearresteerd en overgebracht naar het huis van bewaring in Arnhem. De beide kapelaans kregen de opdracht om zich de volgende dag aldaar te melden. Zij werden bij aankomst meteen gearresteerd.

Zowel pastoor Galama als kapelaan van Rooijen zijn in concentratiekamp Dachau terecht gekomen. Pater Wouters, die als tijdelijk pastoor was benoemd, werd ontboden bij de Gestapo in Arnhem. Daar vernam hij dat Pastoor Galama in het 300 kilometer van Dachau gelegen vernietigingskamp Hartheim op 4 mei 1942 was vergast. Kapelaan van Rooijen stierf aan ontbering in Dachau.

**„LIEF
en
LEED“**

Tecla Galema-Perk (i5562)

12 januari 1929 geboren in Ter Apel.

Overleden 17 juni 2017 in Heerenveen.

Tecla Galema-Perk was sinds 10-08-2006 weduwe
van Jan Galema.

Siebrigje Galema-Hoekstra

, 25-12-1926 in Greonterp

† 19-09-2017 in Coevorden,

Siebrigje Galema-Hoekstra was sinds 01-06-2001
weduwe van Gerardus Nicolaas Galema

Hubertus George Galema

* 14-05-1935 in Greonterp

† 24-02-2017 in Bolsward

Minke Donders Galama.

22 07-1930 in Beilen

4-02- 2017 in Oisterwijk

weduwe van Adrianus Donders.

Geertruida Juliana Cecilia Zeinstra

* 23-05-1933 in Greonterp

† 26-01-2017 in Bolsward

Johannes Jacobus Jozef Zeinstra, “Hannes”.

17 maart 1943 in Tjerkwert

23-02-2017 in Leeuwarden

“ÚS SITTE”

Zicht op Blauhús (vanuit Dedgum)

Het bestuur van de Stichting is steeds op zoek naar donateurs die ook een (familie)steentje willen bijdragen. Voor informatie bel of mail een van de bestuursleden. (zie colofon pag. 3)

